

مشارکت شهروندان در اجرای مصوبه های شورای شهر

مؤلف

مصطفی غیاثیان

۱۳۹۸

سرشناسه: غیاثیان، مصطفی، ۱۳۶۰ -

عنوان و نام پدیدآور: مشارکت شهروندان در اجرای مصوبه های شورای شهر/ مؤلف: مصطفی غیاثیان.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات صالحیان، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۶۸ص: جلول نمودار (بخش رنگی)، ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: 978-622-214-204-9

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ۶۸ص

موضوع: شوراهای شهر - ایران - مشارکت شهروندان

موضوع: city councilis - iran - citizen participation

موضوع: شوراهای شهر - قوانین و مقررات - ایران

موضوع: city councilis - law and legis - ion - iran

رده دی کنگ: ۳۷۴۶۵/۱۳۹۸ ۵ م ۹ ع

رده‌بندی دهی: ۳۵۱۳۵۰۰۳

شماره کتابشناس ملی: ۵۵۶۱۱۵

این کتاب با همکاری موسسه‌ی زند تهیه و تدوین گردیده است.

عنوان کتاب: مشارکت شهروندان در اجرای مصوبه های شورای شهر

مؤلف: مصطفی غیاثیان

صفحه آرا: فاطمه صدق زاده

ناشر: صالحیان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۸

قیمت: ۷۰۰۰ هزار تومان

آدرس: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر جنوبی

خیابان ژاندارمری - پلاک ۱۲۷ - واحد ۳

شماره تماس: ۰۹۱۰۹۱۰۷۴۰۳ ۰۶۶۹۷۹۴۰۲ - ۰۲۱

ISBN: 978-622-214-204-9

فهرست

۱۳		مقدمه
۱۵		فصل اول
۱۵		مشارکت شهروند: مبانی و مفاهیم
۱۵		مشارکت
۲۰		شهروندی
۲۲		مشارکت شهروندی
۲۳		سطوح مشارکت شهروندی
۲۵		بررسی نظریات مشارکت شهروندی
۲۵		نظریه هوشمند
۲۵		قضیه موفقیت
۲۵		قضیه ارزش
۲۶		نظریه جیمز میجلی

۲۶	شیوه ضد مشارکتی.....
۲۶	شیوه مشارکت هدایت شده.....
۲۶	شیوه مشارکت فزاینده.....
۲۶	شیوه مشارکت واقعی.....
۲۷	نظریه ارنشتاین.....
۲۹	نظریه اسکات دیویدسون.....
۲۹	نظریه مشارکتهای شهروندی در مدیریت شهری.....
۳۰	نظریه شورای اسلامی شهر در مشارکت مدنی.....

فصل دوم ♦ ۳۳

۳۳	شورای شهر.....
۳۳	شوراهای اسلامی شهر.....
۳۴	تاریخچه شورا.....
۳۴	پیدایش شورا در جهان.....
۳۵	تاریخچه شوراها و حقوق شهروندی در ایران.....
۳۶	از ۱۲۸۴ تا ۱۳۰۴ خورشیدی، آرمان‌خواهی و شرطیت.....
۴۰	از ۱۳۰۴ تا ۱۳۲۰ خورشیدی، از کف رفتن قانون به دلیل شروطیت.....
۴۲	از ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲ خورشیدی، تکاپوی آزادی‌خواهی مردم سالاری.....
۴۳	از ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۷ خورشیدی، تحکیم خودکامگی و شکست انجمن‌های شهر.....
۴۴	از ۱۳۵۷ تا ۱۳۷۸ خورشیدی، انقلاب اسلامی و شوراها.....
۴۵	جایگاه قانونی شورا در قانون اساسی.....
۴۷	اهداف اصلی شوراهای اسلامی.....
۴۷	وظایف شورا.....
۵۰	وظایف کمیسیونها.....
۵۰	شرح وظایف عمومی همه کمیسیونها.....

- شرح وظایف اختصاصی هر یک از کمیونها ۵۱
- قوانین تشکیل شوراها ۵۵
- بخش دوم: اصول تشکیلات شوراها ۵۶

فصل سوم ♦ ۶۱

- راهکارهای ارتقاء مشارکت ۶۱
- منابع و مأخذ ۶۷

www.ketab.ir

پیشگفتار

انسان بالذات موجودی اجتماعی است و نیازهای بیواژیکش از ابتدای خلقت او را مجبور به زندگی با سایر هم‌نوعان خود کرده است. زندگی با دیگران همواره نیازمند تعامل، تحمل و همیاری است. در این راستا انسان‌ها از گذشته تا امروز برای بقا، ثبات و نظم قراردادهایی مابین خود وضع کرده‌اند تا با انجام و پایبندی بدان بتوانند کنار هم به راحتی و با امنیت زندگی کنند. اما امروزه با افزایش جمعیت و بزرگتر شدن جامعه‌ها و پیشرفت هر روزه تکنولوژی، وضع قوانین و مقررات شکل پیچیده‌تری به خود گرفته است. لذا شرایط ایجاد کرده تا عده‌ای از مردم به عنوان قانون‌گذار، عده‌ای به عنوان مجری و دسته‌ای دیگر به عنوان ضابط اجرای قانون به طور خاص به این مقوله بپردازند. این امر و همچنین بزرگ شدن جامعه‌ها باعث شده تا منتخبین و مسئولین کمتر در دسترس و ارتباط مستقیم با مردم باشند و حکومتها شکل سلسه‌مراتبی به خود بگیرند که این موضوع خود باعث نارضایتی و شکاف بین مردم و منتخبین خود شده است. یکی از چاره‌هایی که زمامداران برای حل این مسئله یافتند، تشکیل شوراهای شهر بود تا بدین وسیله مردم به حکمایشان نزدیکتر شوند.

اهمیت شورادر بعدی دیگر بدان جهت است که دنیای مدنی امروز از شهرنشینان توقعات خاص خود را دارد تا آنجایی که بین دو مفهوم شهروندی و شهرنشینی تفاوت بنیادینی قایل است. چرا که شهروند شهرنشینی است که علاوه بر رعایت قوانین و مقررات ابتدایی بایستی وظایف، مسئولیت و تکالیف و آداب خاصی را به عهده بگیرد و بدان پایبند باشد. در این میان نکته مهم میزان همراهی و همکاری مردم در اجرای این آداب و مقررات است چرا که اگر قانونها وضع ولی اجرا نشوند تمامی تاروپود و نظم جوامع انسانی بهم می پیچد.

www.ketab.ir

مقدمه

مشورت و شورا به عنوان یک پدیده اجتماعی به اندازه تاریخ بشری قدمت دارد، این پدیده در جامعه ایرانی از ابعاد و سطوح متفاوتی برخوردار است. اگر با توجه به آن که فرهنگ سیاسی اسلام، وجود شورا را به عنوان یک امتیاز مکتبی پذیرفته است جای تأمل بسیاری دارد. در قرآن سوره ای از سوره ها "شوری" نام دارد و در همان سوره خداوند، مسلمانین امر به شورا و مشورت کرده است. در حدیث نبوی آمده است که: "هرگاه زمامداران شما نیکان و توانگران شما سخاوتمندانتان باشند و کارهایتان با مشورت انجام شود. در این امر رع روی زمین از زیرزمین برای شما بهتر است و اگر زمامدارانتان بدان و توانگرانتان بخیلان باشند و کارها با مشورت برگزار نشود در این صورت زیرزمین از روی آن برای شما بهتر است."

بنابراین شورا و مشورت در جامعه ایرانی پدیده‌ای تازه و نو ظهور نیست. اما مفهوم شورا به عنوان یک نهاد اجرایی منتخب مردم، از پیامدهای جامعه نوین و مدرن پس از انقلاب صنعتی است. در جامعه ایرانی نهادهای اقتصادی و اجتماعی دارای سابقه مشارکتی هزاران ساله هستند. اما همواره همه مردم از همه تصمیمات رضایت کامل ندارند و این امر کاملاً

بدیهی است. همچنین درصد مشارکت در انتخابات یا همراهی کردن با نمایندگان در دوره های مختلف همواره متفاوت بوده است.

دموکراسی مستلزم این است که شهروندان در حکومت تاثیرگذار باشند که این امر نیز بستگی به مشارکت شهروندان دارد مشارکت علاوه بر این که باعث موفقیت مردم در فعالیت های خودگردان و خود تنظیمشان می شود. اعتماد، مهارت ها و دانش مردم را که محصول نهایی مشارکت است، افزایش می دهد. مشارکت عمومی که تعهد و راهنمایی مردم در فرایند، برآورد ریزی را تضمین می کند، مهم ترین مقوله در فرایند توسعه و تحول شهرهای آیند می باشد.

اهمیت بحث مشارکت و شورا بر هیچ کس پوشیده نیست چرا که مردم مشکلات و مطالبات خود را در انتخابات، چنین نهاد عالی مدنی جستجو می کنند. به همین خاطر در زمان انتخابات با جدیت را اشتیاق در پای صندوقهای رأی حضور یافته و به کاندیداهای خود رأی می دهند و آنها را انتخاب می کنند. با آغاز به کار منتخبین مردم، آنان در راستای وظایف خود و بر اساس صلاح و مناسبت عمومی دست به تصویب مصوبه هایی به امید بهبود شرایط زندگی مردم می زنند. اما جانبی است که این مصوبات که در راستای سهولت شرایط زندگی و رعایت عدالت توسط نمایندگان خود مردم مصوب شده غالباً توسط خود شهروندان اجرا نمی شود و آنان در پی استنکاف یا بافتن سایر روشها و مراجع برای به اصطلاح دور زدن این قوانین بر می آیند

عدم یا مشارکت کم مردم در مصوبات شورای شهر همواره باعث ایجاد اختلال در وظایف شورا، بوروکراسی زیاد، به کار گیری کمیسیون ها و جریان های موازی جهت بر طرف کردن مشکلات فوق و یا دور زدن قانون و به تبع آن صرف هزینه زمانی و مالی بسیار توسط شورا و مردم می شود.

ناراحتی و ایجاد فاصله بین مردم و نمایندگان منتخب، تاخیر در وصول جریان درآمدی شورا و به تبع آن به تاخیر افتادن اجرای پروژه های شهری از جمله سایر مسایل قابل ذکر می باشد.